

Rozruch na náměstí

Vzdělávací cíl: Žáci si pomocí pramenů spojených s počátkem rozhlasu v ČSR kladou otázky po dopadech technologické inovace na život lidí a uvědomují si, jak nástup rozhlasu ovlivnil společnost.

Klíčová slova: technika, každodennost, dějiny ve veřejném prostoru, trvání a změna, formulujeme a ověřujeme hypotézu

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy a četba popisky.

Na snímku jsou zachyceni lidé, kteří poslouchají vysílání Československého rozhlasu z rozhlasového autobusu. Tato informace není žákům dostupná. Snaží se situaci na snímku porozumět i bez znalosti kontextu.

2 POPIS FOTOGRAFIE (5 min.)

Označování důležitých postav a prvků na fotografii a jejich popis.

V centru pozornosti je sročení lidí na snímku. Učitel podněcuje pozornost: Co dělají lidé na snímku? Žáci si všímají i dalších detailů: automobily, bicykly, morový sloup, budovy a nápisy na budovách.

3 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (5 min.)

Formulování hypotézy ohledně situace, kterou fotografie zachycuje, do textového pole.

Žáci nemají v této fázi dostatek informací, a tak mohou formulovat mylné hypotézy (volební mítink, prodejní akce aj.). To ale nevadí. Rozvíjí přitom historickou představivost, návazně pak hypotézy revidují.

4 ZKOUMÁNÍ DALŠÍCH PRAMENŮ (8 min.)

Poslech dvou zvukových záznamů z počátků Československého rozhlasu. Zkoumání dalších fotografií v doplňkové galerii.

Když žáci zjistí nové informace, mají tendenci se vracet na předchozí slide a opravovat hypotézy. Učitel by je měl upozornit, že to není potřeba. Na následujícím slidu budou mít příležitost hypotézy doplnit. Žáci by neměli nepřesné odhady vnímat jako chybu, ale jako nezbytnou součást pátrání.

5 DOPLNĚNÍ HYPOTÉZY (5 min.)

Doplňování nově zjištěných informací do fotografie či do textového pole. Upravování původní hypotézy.

6 INTERPRETACE PRAMENŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy fotografií a nahrávek odpovídají do textového pole na otázky: ? Jak se změnil každodenní život lidí s nástupem rozhlasu?

? Na co byste se chtěli zeptat lidí na náměstí?

Žáci by mohli postřehnout, že s rozhlasem se výrazně zpřístupnily informace, dostupnější byla i kultura a zábava (třeba sport). Lidé mohli vysílání poslouchat doma při práci či odpočinku, nemuseli trávit čas čtením novin či chozením na koncerty. Přísun informací se zrychlil, nebylo nutné čekat, co o dnešních událostech napíší zítřejší noviny. Díky rozhlasu se lidé mohli z vlastního bytu pomyslně přenést do jiného prostoru (koncertní sítě, cizí země nebo na sportovní zápas atp.).

Další možnosti zapojení do výuky:

- a) Učitel může žáky vést k hlubší reflexi dopadu technologických inovací na každodenní život a k srovnání rozhlasu s nástupem televize a později internetu. Může přitom využít i rodinnou paměť. Žáci se mohou ptát rodičů a prarodičů, co pro ně znamená či znamenal rozhlas.
- b) Při hodnocení změny, již přinesl nástup rozhlasu, žáci často zdůrazňují negativní dopady médií na společnost. Vycházejí přitom ze současných obav z fake news a zneužívání technologií, aniž by zohlednili dobovou perspektivu. Učitel je může na tento prezentismus upozornit. Může pomoci krátký exkurz do dějin médií, který zdůrazní i pozitivní dopady rozhlasu, televize a internetu na společnost.